

ALDOUS
HUXLEY

Cîntec
de lebedă

Traducere din limba engleză
de Ciprian Șulea

POLIROM
2022

Virginia arunca înspre masculul bătrîn cu cartofi – îl arunca în așa fel încît să îl facă să se întoarcă, să urce din nou pe pragul pe care își lăsase femela. Speranța ei era că, dacă îl făcea să se întoarcă suficient de mult, el avea să vadă cum își petrece prietena lui timpul cît el e plecat.

— Da, să mergem să-l vedem pe bătrînul Proppy, spuse ea, fără să se întoarcă.

Aruncă încă un cartof în țarc. Cu o fluturare de blană gri buclată, babuinul se repezi asupra lui, dar în loc să privească în sus și s-o prindă pe doamna Babuin în timpul romanței ei cu poștaşul, exasperantul animal se întoarse imediat spre gardul de sîrmă, cerînd încă unul.

— Prostanac bătrîn! tipă Virginia, iar de data aceasta aruncă un cartof direct spre el, nimerindu-l în nas.

Virginia rîse și se întoarse spre ceilalți.

— Îmi place bătrînul Proppy, spuse ea. Mă sperie puțin, dar îmi place.

— Bun atunci, spuse doctorul Obispo, să-l scoatem din bîrlog și pe domnul Pordage, dacă tot mergem.

— Da, să mergem să-l luăm pe Fildeș, aprobă Virginia, mîngîindu-și propriile bucle roșcate, ca aluzie la chelia lui Jeremy. E destul de drăguț, nu vi se pare?

Lasîndu-l pe Pete să continue hrănirea babuinilor, urcară din nou pe drum și pe niște scări de pe partea cealaltă, care duceau direct la ferestrele tălate în stîncă ale camerei lui Jeremy. Virginia deschise ușa de sticlă.

— Fildeșule, strigă ea, am venit să te deranjăm.

Jeremy începu să murmure ceva galant și umoristic; apoi se întrerupse în mijlocul unei propoziții. Își amintise dintr-odată de teancul de literatură indiscretă de pe colțul mesei. Să

se ridice și să bage cărțile într-un dulap ar fi însemnat să atragă atenția asupra lor; nu avea nici un ziar cu care să le acopere, nici alte cărți cu care să le amestece. Nu era nimic de făcut. Nimic, cu excepția speranței că va fi bine. Speră cu fervoare să fie așa și aproape imediat se întâmplă ce putea fi mai rău. Alene, din nevoia de a executa o acțiune musculară, indiferent cât de inutilă, Virginia luă un volum de Nerciat și îl deschise la una dintre gravurile lui conștiincios detaliate, apoi privi din nou, cu ochii măriți, și scoase un strigăt de animație și uimire. Doctorul Obispo privi și strigă și el; apoi amândoi începură să ridă zgomotos.

Jeremy stătea nefericit și stinjenit, zimbând bolnăvicios, în timp ce ei îl întrebau dacă așa își petrecea el timpul și dacă *ăsta* era genul de lucruri pe care îl studia. Dacă oamenii n-ar fi atât de obosiți, se gândea Jeremy, atât de deplorabil de lipsiți de subtilitate!

Virginia dădu paginile pînă cînd găsi încă o ilustrație. Din nou se auzi un țipăt de încîntare, uimire și, de data aceasta, de neîncredere. Era oare posibil? Se putea cu adevărat? Citi legenda de sub gravură: *La volupté frappe à toutes les portes*; apoi scutură din cap iritată. Era inutil; nu putea înțelege. Lecturile alea de franceză din liceu – absolut penibile; asta era tot ce puteai spune despre ele. N-o învățaseră nimic, în afară de o grămadă de prostii despre *le crayon de mon oncle* și *savez-vous planter le chou*. Ea spusese întotdeauna că învățatul era, în principiu, o pierdere de timp; asta o demonstra. Și, oricum, de ce trebuiseră să scrie asta în franceză? La gîndul că deficiențele sistemului de educație din Statul Oregon ar putea-o împiedica să citească vreodată *Andréa de Nerciat*, în ochii Virginiei apărură lacrimi. Era un ghinion *prea mare*!

Lui Jeremy îi veni o idee strălucită. De ce să nu se ofere să traducă pentru ea cartea – *viva* voce și propoziție cu propoziție, ca un interpret de la Ședința de Consiliu a Ligii Națiunilor? Da, de ce nu? Cu cât se gîndea mai mult la asta, cu atît ideea i se părea mai bună. Luase deja decizia și începuse să se gîndească la cea mai fericită expresie pentru oferta lui, cînd doctorul Obispo luă liniștit cartea din mîinile Virginiei, ridică celelalte trei volume de pe masă, împreună cu *Le Portier des Carmes* și *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei*, și strecură întreaga colecție în buzunarul lateral al hainei sale.

— Nu-ți face griji, îi spuse el Virginiei. O să ți le traduc eu. Și acum hai să ne întoarcem la babuini. Probabil că Pete se întreabă ce s-a întîmplat cu noi. Haide, domnule Pordage.

În tăcere, fierbind în interior de reproșuri pentru propria ineficiență și indignare față de indecența doctorului, Jeremy ieși pe ușa de sticlă și coborî scările în urma lor.

Pete își golise coșul și stătea sprijinit de gard, urmărind concentrat cu privirea mișcările animalelor dinauntru. La apropierea lor, se întoarse spre ei. Fața lui tinăra și plăcută strălucea de însuflețire.

— Știi, doctore, spuse el, cred că funcționează.

— Ce funcționează? întrebă Virginia.

Fericirea dădea frumusețe zîmbetului cu care îi răspunse Pete. Pentru că, o, cit de fericit era! Îndoit, întreit de fericit. Prin dulceața comportamentului ei ulterior, Virginia compensase din plin durerea pe care i-o provocase întorcîndu-se să asculte acea poveste obscenă. Și, la urma urmei, poate că nu fusese o poveste obscenă; fusese nedrept, gîndind fără motiv lucruri rele despre ea. Nu, cu siguranță nu fusese o poveste obscenă – nu una obscenă, pentru că, atunci

cînd se întorsese din nou spre el, fața ei arătase precum chipul acelui copil din *Biblia ilustrată* de acasă, acel copil care privea nevinovat și dulce în timp ce Iisus spunea: „A lor este Împărăția Cerurilor”. Și acesta nu era singurul motiv pentru care era fericit. Era fericit, de asemenea, fiindcă se părea că acele culturi de floră intestinală a crapilor chiar aveau efect asupra babuinilor pe care le testaseră.

— Mi se pare că sînt mai vioi, explică el. Și blana lor – e cumva mai scilpitoare.

Acest fapt îi oferea o satisfacție aproape la fel de mare ca prezența Virginiei acolo, în bogăția transfiguratoare a luminii apusului, ca și amintirea dulcetii ei și convingerea reconfortantă a nevinovăției ei esențiale. Într-adevăr, într-un mod obscur, reintinerirea babuinilor și caracterul adorabil al Virginiei i se păreau a avea o conexiune profundă – o conexiune nu doar una cu cealaltă, ci și, în același timp, cu loialiștii spanioli și antifascismul. Trei lucruri separate, și totuși unul singur. Exista un fragment de poezie pe care îl obligaseră să-l învețe la școală – cum era?

Nu te-aș putea iubi, draga mea, atîta

De n-aș iubi nu știu ce (nu-și putea aminti pe moment ce anume) mai mult.¹

Nu iubea nimic *mai mult* decît pe Virginia. Dar faptul că ținea enorm la știință și dreptate, la aceste cercetări și la baletii din Spania avea efectul de a face dragostea lui pentru ea și mai profundă și, cu toate că părea un paradox, mai completă.

1. Versuri incomplete din poemul *To Lucasta, Going to the Wars*, de poetul englez Richard Lovelace (1618-1658) (n. r.).

— Ei, ce ziceți să ne punem în mișcare? sugera el, în sfârșit.

Doctorul Obispo se uită la ceasul său de mână.

— Am uitat, spuse el, am niște scrisori pe care trebuie să le scriu înainte de cină. Presupun că va trebui să-l văd pe domnul Propter altă dată.

— Ce păcat!

Pete se strădui să imprime tonului și expresiei sale cordialitatea unui regret pe care nu îl simțea. De fapt, era încântat. Îl admira pe doctorul Obispo și îl considera un cercetător remarcabil – dar nu era genul de persoană cu care o fată tină și inocentă precum Virginia ar fi trebuit să se asocieze. Îi era teamă de efectul unui cinism și unei durități atât de mari asupra ei. În plus, în ce privea propria lui relație cu Virginia, doctorul Obispo îi stătea tot timpul în cale.

— Ce păcat! repetă el, iar intensitatea plăcerii sale era atât de mare, încât urcă în fugă scările care duceau de la țarcul babuinilor la alee – fugi atât de repede, încât inima lui începu să palpite și să albească sincop.

Fir-ar a naibii de febră reumatică!

Doctorul Obispo se trase în spate ca s-o lase pe Virginia să treacă și, în timp ce făcea asta, se bătu ușor cu mână peste buzunarul conținând *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei* și îi făcu cu ochiul. Virginia îi făcu și ea cu ochiul și o luă pe trepte, după Pete.

Cîteva clipe mai tîrziu, doctorul Obispo mergea în sus pe alee, iar ceilalți în jos. Sau, ca să fim mai exacti, Pete și Jeremy mergeau, în timp ce Virginia, cărcia ideea de a-ți folosi picioarele pentru a ajunge de oriunde altundeva era practic de negîndit, se sui pe scuterul ei de culoarea căpsună-cu-frîscă și, cu o mîină proptită afectuos pe umărul lui Pete, se lăsa dusa în jos de forța gravitației.

Zgomotul babuinilor dispăru în spatele lor, iar la curba următoare a drumului era nimfa lui Giambologna, cu apa țîșnind neobosit din sîni-i șlefuiți. Virginia întrerupse brusc o conversație despre Clark Gable ca să spună, pe tonul indignat și moralist al unui cruciat împotriva viciilor:

— Nu-mi pot da seama deloc de ce Unchiul Jo lasă chestia aia să stea acolo. E dezgustătoare!

— Dezgustătoare? repetă Jeremy ulmit, ca un ecou.

— Dezgustătoare! spuse Virginia cu tărie.

— Sinteți împotriva faptului că nu are haine? întrebă el.

În timp ce făcea asta, își aminti de acele două mici asimptote spre nuditate din satin alb, pe care ea însăși le purtase acolo, la piscină.

Virginia scutură din cap, nerăbdătoare.

— E vorba de felul în care iese apa, spuse ea și făcu grimasa cuiva care a gustat ceva revoltător. Mi se pare oribil.

— Dar de ce? insistă Jeremy.

— Pentru că e oribil, repetă ea, ca și cînd era unica explicație pe care o putea da.

Ca un copil de vîrstă ei, care, în acest context, era vîrsta biberonului și contracepției, Virginia se simțea insultată de acest monstruos exemplu de indiscreție din trecut. Era pur și simplu oribil; asta era tot ceea ce se putea spune despre acel obiect. Întorcîndu-se din nou spre Pete, continuă să vorbească despre Clark Gable.

De partea cealaltă a intrării în Grotă, Virginia își parcă scuterul. Zidarii terminaseră de lucrat la cavou și plecaseră; locul era gol. Virginia își îndreptă, ca semn de respect, boneta de iahting înclinată dezinvolt, apoi urcă treptele în fugă, se opri în prag să își facă cruce și, după ce intra, îngenunche pentru cîteva clipe în fața imaginii. Ceilalți așteptară în tăcere, pe alee.